

Om et kunstværk

Du skrev om hesten, at I elskede den, og legede mindst hele dagen med den; den røde hingst, du brugte som model til dit maleri. Nu står jeg foran ham, og ser i øjeblikket kun ham, ikke andet. Jo, og penselstrøgene. Penselstrøgene, der på en eller anden måde reducerer tiden imellem os. Som om du lige har været her, hvis jeg altså ignorerer krakeleringerne i malingen, især øverst i maleriet, og det kan jeg sagtens; ignorere krakeleringerne. Dine håndbevægelser, lange sikre strøg, og små fine detaljerede, dækker det hele.

Hvordan beskriver du selv et billede?;

”Se, man kan naturligvis ikke sige, at det er daarligt, dertil er det altfor net og tilsyneladende rundt og friskt, men det er i den allerhøjeste Grad Dydens Triumf det billede, det er den Haslundske og Carl Thomasenske Kunst sat i Højsædet! Det er Jævnheden, Rarheden, Borgerligheden, Dyden og Fliden selv, det er den artige Dreng med de mange mg+ i Karakterbogen. Og saa at tænke sig, at Galleriet har købt det, Galleriet, der ikke ejer noget Portræt af Krøyer, Paulsen eller Jerndorff, og saa skynder de sig at sikre sig Hr. Achen! – Nu forlyder det tilmed, at man vil give ham Udstillingsmedaillen! det er jo egentlig ikke saa underligt, at d’Hrr er saa glade ved ham, han er jo rigtig deres egen Aflægger, har hele sin Uddannelse paa Akademiet, ja endog fuld Afgang derfra.” Eller;

”Saa har Engelsted som sagt et forunderligt interessant Billede, saa sjælfuldt ejendommeligt og indtrængende, om det end ikke begejstrer, virker tiltalende i sit Ydre” Eller;

”Joakim Skovgaard har et Billede, af en ung Kone (hans kone), der giver et lille Barn Bryst, mens en anden lidt større Unge klynger sig til hendes Knæ. Det er saa dejligt i sin følelse, Moderen er saa rørende sød og mild, det er maaske lidt skident i Farven, men har dog som Helhed en dejlig Tone, hvilket som bekendt ikke er en Egenskab, der plejer at trykke de danske Billeder” (Agnes og Marie, Gyldendal, 1991, s.72-73)

Altså som at opleve et billede, synes du at benytte dig af, sådan som Roland Barthes, der taler om sit oplevelsesprincip. At opleve. En oplevelsesbeskrivelse af et maleri. Det kan jeg mere end godtage. Så er vi fri for alt det tekniske halløj.

'Nille' er en 'rød' hingst, med lysegult pandehår, man og hale; lange kraftige hestehår, næsten som en art beklædning, der bl.a. kan bruge til violinstrengene. Han ligner racen 'Jysk hest', men har ikke nær så meget hovskæg som de. Den jyske hest har dog, i avlsarbejde, så langt tilbage som i middelalderen, været krydset med andre hesteracer.

I studiet af Nille, slæbte du Harald med, langt ud på landet, væk fra de milde strande, som du skriver han holder så meget af. I anlagde køkkenhave, hvor I lejede jer ind. Det var ikke bare kul på papir i et par dage.

Maleriet er kæmpestort, og min ledsagelsesbeskuer og jeg, anslår det til at være ca. 3 gange 4 meter, hvilket viser sig at være tæt på (3.11 gange 3.75 m.). Olie på lærred. Hest og rytter ser ud til at være malet i 1:1; naturlig størrelse, selv om jeg synes hesten da bliver for lille, hvis man trækker de ca. 30-40 centimeter der er fra gulvet og op til hovene. Indtil jeg læser om hestes højde, der ligesom menneskets, er forøget igennem århundreder op til i dag. Det betyder, at heste, fx i middelalderen ikke var over 1.50 m i stang.

Det er vinter, eller måske på grænsen til ophør af vinter, for der ligger små snetuer (det lyder for voldsomt med bunker, og jeg kan ikke komme på et andet ord lige nu, men tuer om sne? Nå, pyt), og hesten har ikke frostånde ud af næse og mund. Stedet ligner en slette, og jeg ved godt hvor; den jyske hede ved Randers, der næsten umuligt kan være spor af mere. En hede ved Randers?

Slette-lignende landskab med små tørre lynglignende buketter rundt omkring, noget udviskede, måske er der sand i landskabet; gule sandfarvede marker, en sten/kampsten, og bagved liggende land; agerlignende markfelter.

Rytteren, jeg ikke er helt så optaget af, er godt klædt på. Ud over rustningen har han et langt lilla klæde eller kraftig kappe med pels på indersiden, i farvenuancer som hesten. Våbenskjold på saddeunderlaget.

Armbroest og skjold. Brynje, hestesporer, knæbeskytter, handsker og hat, alt sammen i jern.

Grå skyer på venstre side af billedet, og hvide skyer og blå himmel på højre side af billedet. Rytter og hest står i retning af det grå og regnfulde, men over rytterens hoved er der et stykke skyfrit, som en slags høj blå gloriehat.

Lyset, fra en bagvedliggende sol der ikke ses, gør skyerne gyldne.

Detaljeret muskulatur på hesten, og fine, næsten fotografiske detaljer hos rytteren. Langt fra ser rytter og hest ud som om de er en del af landskabet, men tæt på, bliver det på en eller anden måde delt. Som to uafhængige dele. Det er bedst at beskue fra et perspektiv længere væk fra.

Første gang jeg så maleriet, rørte det mig dybt. Især, tror jeg, fordi det var som at møde en gammel, og længe savnet ven. Et varmt gensyn. Fordi hesten er så smuk. Fordi jeg kendte til dets tilblivelse, og dit besvær med at få maleriet afsat. Det lykkedes først, da nogle kvinder købte det og skænkede det til museet. Fem år efter dets færdiggørelse, var dette endnu ikke kommet i stand. Og du og Harald havde det ikke altid nemt økonomisk. Man anså dig for at være for langt væk fra samtidens måde at male på. Og I havde især én onskabsfuld kritiker i hælene, der umuliggjorde meget. Det lod I jer ikke standse af, heldigvis. Og I var desuden medstiftere af Den Frie Udstilling.

Dit forstudie til maleriet ville jeg gerne se i virkeligheden, så skal jeg dog til Vejen. På fotografier ser det mere harmonisk ud, og dét maleri måler kun 78 gange 93,5 cm. Det har jeg tænkt, her anden gang.